

Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry

Eteläranta 10, 00130 Helsinki ☎ 020 595 5059 Fax 020 595 5008
www.vartioliikkeittenliitto.fi, www.vartioimisliikkeet.fi, www.svll.fi

SISÄASIAINMINISTERIÖ

22.02.2013

1(29)

INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö
 PL 26
 00023 VALTIONEUVOSTO
hare@intermin.fi
timo.kerttula@intermin.fi

Asia Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (viite: lausuntopyyntö 3.1.2013 SM066:00/2011)

Lausunnon antaja

Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry
 Eteläranta 10
 00130 Helsinki

Asiamies VT Paula Peittola
 Eteläranta 10
 00130 Helsinki
 puh. 020 595 5059
 fax. 020 595 5008
paula.peittola@palta.fi

Lausunto

Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry (myöhemmin SVLL) kiittää mahdollisuudesta lausua alamme keskeisestä lainsäädännöstä. SVLL pitää lakiesitystä pääosin hyvänä. Erityisen hyvänä pidämme vartijan ja järjestyksenvalvojan oikeuksiin liittyvistä tarkennuksista pääsyn estämiseen, kiinnittämisen keskeyttämiseen tietyin ehdoin, liikkeenluovutustilanteisiin liittyvän siirtymäajan mahdollistamiseen ja ansiotarkoituksessa harjoitettavan järjestyksenvalvonnan muuttamista vartioimisliiketoiminnan tavalla luvanvaraiseksi.

SVLL esittää lausuntonaan hallituksen esitysluonnoksesta laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa:

Yleisperustelut

1 Johdanto

2. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 4)

Vaikka yksityisten turvallisuuspalvelujen toiminta on monesti yhdistetty rikosriskien ja muiden tahallisesti aiheutettujen turvallisuusriskien torjuntaan, palveluilla on ollut suuri merkitys myös palovaarojen ja muiden

riskien torjunnassa. Siten yksityisten turvallisuuspalveluja ei voi tarkastella pelkästään rikosturvallisuuden näkökulmasta vaan myös muut turvallisuuden osa-alueet on otettava huomioon.

SVLL on korostanut koko kokonaisuudistuksen aikana, että alan rooli asiakkaiden häiriöttömän toiminnan varmistajana tulisi näkyä edellä mainittua selkeämmin yleisperusteluissa.

4. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 4)

Yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että poliisin ja muiden viranomaisten ja toisaalta yksityisten turvallisuuspalvelujen tehtäväjaosta on säädetty täsmällisesti ja selkeästi. Niissä yksityisten turvallisuuspalvelujen tehtävissä, joihin liittyy yksipuolinen mahdollisuus puuttua ihmisten perusoikeuksiin julkista valtaa käyttämällä, on huolehdittava toimijan toimivaltuuksien tarkkarajaisuudesta samoin kuin toimivaltuuksia käyttävien henkilöiden asianmukaisesta koulutuksesta. Julkisen vallan orgaanien on myös kyettävä valvomaan yksityisten turvallisuuspalvelujen toimintaa asianmukaisesti.

SVLL esittää lisättäväksi johdantoon, että yksityisten turvallisuuspalveluiden säätelyn keskeisenä tavoitteena on edelleen varmistaa turvallisuuspalveluja ostavien asiakkaiden kuluttajasuojaa.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Vartioimisliiketoiminta

15. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 6)

Laissa erikseen säädetyn edellytyksin henkilö voidaan hyväksyä toimimaan myös niin sanottuna väliaikaisena vartijana enintään neljän kuukauden ajaksi kalenterivuoden aikana. Tällaisten väliaikaisiksi vartijoiksi vuosittain hyväksytyjen määrä on edellä mainitulla ajanjaksolla vaihdellut 242 ja 449 välillä.

SVLL haluaa kiinnittää huomiota, että väliaikaisten vartijoiden määrä on vähäinen verrattuna vartijoiden määrään. Tämä tulisi huomioida, kun tehdään muutoksia väliaikaisiin vartijoihin koskevaan säätelyyn. Erityisesti mahdollisten tiukennusten tarpeellisuus tulee kyseenalaistaa.

Lisäksi SVLL haluaa kiinnittää huomiota siihen, että vartioimisliiketoiminnan nykytilan kuvauksessa tai arvioinnista puuttuvat kokonaan tilastot ja vaikuttavuusarviointi ammattitutkintojen osalta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on sivulla 30 esitetty merkittävää vartijakoulutuksen pidentämistä ja samassa yhteydessä viitataan ammattitutkintojen määrään.

Poliisin tiloissa säilytettävien henkilöiden vartiointi

2. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 10):

Toisaalta eräät poliisilaitokset ovat hankkineet vartioimispalvelun ostopalveluna yksityiseltä vartioimisliikkeeltä. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on ottanut tähän käytäntöön kielteisen kannan 30.9.2009 antamassaan ratkaisussa diaarinumero 1640/4/08, ja käytännöstä onkin sittemmin luovuttu. Mainitussa ratkaisussa apulaisoikeusasiamies on pitänyt vartioimistehtävää poliisin säilytystiloissa julkisena hallintotehtävänä, joka voidaan antaa yksityiselle vain perustuslain 124 §:ssä mainituin edellytyksin.

SVLL pitää hyvänä mahdollisuutta käyttää vartioimisliikkeen vartijoita poliisin tiloissa säilytettävien henkilöiden vartiointiin.

2.3. Nykytilan arviointi

Vartioimisliiketoiminta

3. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 11)

Vartijan kiinniottamisoikeutta koskeva yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n 2 momentin säännös vastaa asiasisällöltään jokamiehen kiinniotto-oikeutta koskevaa pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n säännöstä. Säännöksen mukaan vartijan on luovutettava kiinniotettu henkilö viipymättä poliisille. Monissa tapauksissa henkilöä ei käytännössä ole kuitenkaan saatu luovutettua poliisille viipymättä. Pahimmassa tapauksessa vartija on joutunut odottamaan kiinni ottamansa henkilön kanssa poliisin saapumista paikalle useita tunteja. Tämä on ongelmallista paitsi vartijan toiminnan myös kiinniotetun henkilön ja tämän oikeusturvan kannalta. Kiinniotetulle toimenpide on monissa tapauksissa merkinnyt huomattavasti pitkäaikaisempaa vapaudenriistoa kuin lain perusteella voisi kohtuudella odottaa. Esimerkiksi vähäisestä näpistyksestä epäilty, rauhallisesti käyttäytyvä henkilö on voinut poliisilta saamansa rangaistusvaatimuksen ohella saattanut joutua useita tunteja kestäneen tosiasiallisen vapaudenriiston kohteeksi. Myöskään vartija ei voi odotusaikana suorittaa normaaleja toimeksiantosopimuksen mukaisia vartioimistehtäviään. Poliisin kannalta vaatimus paikalle tulosta kaikissa kiinniototapauksissa merkitsee resurssien sitomista toisinaan tarpeettomanakin pidettävällä tavalla.

SVLL pitää edellä kuvattua ongelmaa vakavana, johon tulee puuttua.

Turvallisuusalan valvontayksikkö on esimerkiksi koulutuksessa ja erillisellä kyselyllä kiinnittänyt huomiota kiinniotettujen käsittelyyn. Useissa kauppakeskuksissa ja suurissa tavarataloissa on ns. kiinniotettujen käsittelytiloja ja joissakin niissä on väkivaltaisesti käyttäytyviä henkilöitä varten tarkoitettu huone. Näitä tiloja ovat voineet käyttää kiinniottoihin liittyen niin vartijat kuin mahdolliset järjestyksenvalvojatkin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.3 Keskeiset ehdotukset

1. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 15):

Vartioimisliike-, järjestyksenvalvoja- sekä turvasuojaustoimintaa koskevat säännökset ehdotetaan koottavaksi pääsääntöisesti yhteen lakiin.

SVLL:n mielestä on tarkoituksenmukaista, että alan keskeinen säätely on keskitetty yhteen lakiin esitetyllä tavalla.

5. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 16)

Vartija voitaisiin asettaa vartioimisalueelle suorittamaan vartioimisalueen omistajan tai haltijan toimeksiannosta vartioimistehtäviä. Erillisen omaisuuden vartiointia, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä henkilön tarkkailua rikoksen paljastamista varten koskevaan vartioimistehtävään vartija voitaisiin asettaa myös muualle kuin vartioimisalueelle. Vartioimiskohteen nimenomaisesta määrittelemisestä luovuttaisiin.

SVLL esittää kappaleen ensimmäisessä virkkeessä käytettyä "vartioimisalueen omistaja tai haltija"-määritelmää poistettavaksi ja korvattavaksi määritelmällä "toimeksiantaja".

SVLL esittää uudelleen arvioitavaksi vartioimiskohteen määrittelemisestä luopumista. Entiset vartioimisalueen ja -kohteen määritelmät ovat olleet selkeitä ja toimivia. Merkitystä lienee vain sen osalta, milloin vartija voi käyttää poistamisoikeutta sekä oikeutta pääsyn estämiseen. Lienee luonnollista, että kohteeseen, joka ei muodosta mitään aluetta, ei edellä mainittuja oikeuksia voi soveltaa.

6. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 16):

Väliaikainen vartija voitaisiin hyväksyä toimimaan vartijana enintään neljä kuukautta. Nykyisen lain mukaan väliaikainen vartija voidaan hyväksyä toimimaan vartijana enintään neljä kuukautta kalenterivuoden aikana. Nyt esitetty aika olisi absoluuttinen enimmäisaika eikä hyväksymistä voitaisi jatkaa ennen kuin henkilö olisi suorittanut säädetyt vaatimukset täyttävän koulutuksen.

SVLL on esittänyt ja esittää edelleen, että väliaikainen vartija voidaan hyväksyä toimimaan vartijana kalenterivuoden aikana enintään kuusi (6) kuukautta. Perustelut esitetään tarkemmin lakiesityksen yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

SVLL vastustaa, että henkilö menettäisi kelpoisuutensa toimia väliaikaisena vartijana toimittuaan sellaisena kertaalleen. Perustelut esitetään tarkemmin lakiesityksen yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

Mikä olisi ehdotettu säädetyt vaatimukset täyttävä koulutus, jota edellytettäisiin, jotta väliaikaisen vartijan hyväksymistä voitaisiin jatkaa?

6. kappale jatkuu seuraavasti (HE-luonnos s. 16):

Henkilö voitaisiin niin sanottua liikkeen luovuttamista koskevissa tilanteissa hyväksyä väliaikaiseksi vartijaksi myös ilman väliaikaisen vartijan koulutusta, jos hän täyttäisi muut hyväksymisen edellytykset. Henkilö voisi tällöin toimia vain liikkeen luovutusta koskevan toimeksiannon mukaisissa tehtävissä eikä hänellä tällöin olisi vartijan toimivaltuuksia. Väliaikainen vartija ei saisi tehtävänsä suorittaessaan kantaa voimankäyttövälineitä.

SVLL pitää esitettyä muotoilua väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisestä liikkeen luovutustilanteissa erittäin hyvänä.

SVLL esittää, että väliaikainen vartija voisi kantaa voimankäyttövälineitä, jos hän on suorittanut voimankäyttövälineitä koskevan koulutuksen.

7. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 16):

Vartijan poistamisoikeuden sisältöä ehdotetaan täsmennettäväksi. Selvyyden vuoksi esitetään säädettäväksi, että poistamisoikeuden edellytysten täytyessä vartijalla olisi myös oikeus estää henkilön pääsy alueelle. Sen sijaan, että poistamisoikeus olisi nykyiseen tapaan sidottu toimeksiantajan tai tämän edustajan antamaan tuloksettomaan poistumiskehotukseen, se esitetään sidottavaksi henkilön käyttäytymiseen.

SVLL pitää erittäin tervetulleena muutoksena, että poistamisoikeus ei ole nykyiseen tapaan sidottu toimeksiantajan tai tämän edustajan antamaan poistumiskehotukseen, vaan sidottu henkilön käyttäytymiseen.

7. kappale jatkuu seuraavasti (HE-luonnos s. 16)

Henkilö voitaisiin poistaa vartioimisalueelta, jos hänen voitaisiin lausumiensa uhkausten tai muun käyttäytymisensä perusteella todennäköisin perustein epäillä syyllistyvän vartioimisalueella olevaan omaisuuteen tai toimeksiantajan tai tämän palveluksessa olevan henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen.

SVLL pitää edellä mainittua määritelmää tervetulleena määritelmää esimerkiksi ns. kaupan porttikieltoon liittyvään pääsyn estämiseen. HE 69/2001 yksityiskohtaisissa perusteluissa käsiteltiin vartijan oikeutta estää liikehuoneiston omistajan, haltijan tai näiden edustajan pyynnöstä useisiin näpistyksiin aiemmin syyllistyneen henkilön pääsyn liikehuoneistoon.

9. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 16):

Vartijan kiinniotto-oikeutta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että vartija voisi tietyin edellytyksin poliisimiehelle luovuttamisen sijasta vapauttaa rikoksesta epäillyn kiinniotetun.

SVLL pitää tätä on erittäin tervetulleena lisäyksenä, mutta esittää kuitenkin sääntelyä tarkennettavaksi myöhemmin esitettävällä tavalla.

Lisäksi SVLL esittää harkittavaksi pitääkö luovutus aina tapahtua poliisille vai voisiko tietyissä tilanteissa luovutuksen saaja olla muu viraomainen kuin poliisi tai poliisin määrittelemä muu taho.

4 Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset (HE-luonnos s. 18 -19)

SVLL kiinnittää huomiota, että taloudellisissa vaikutuksissa tulee huomioida luonnoksessa esitetty vartijakoulutuksen 20 % pidennys, jota SVLL ei pidä perusteltuna.

5 Asian valmistelu

2. kappaleessa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 20):

Valmistelun aikana hankkeeseen liittyviä etujärjestöjä ja sidosryhmiä on kuultu sekä kahdenkeskisissä että laajemmissa kuulemistilaisuuksissa. Laaja, useille etujärjestö- ja sidosryhmätahoille tarkoitettu kuulemistilaisuus järjestettiin 15. päivänä helmikuuta 2012. Eri tahoja on kuultu kahdenkeskisissä kuulemisissa keväällä 2012. Turvallisuusalan koulutusta antaville oppilaitoksille tarkoitettu kuulemistilaisuus järjestettiin 16. päivänä marraskuuta 2012. Lisäksi keväällä 2012 hankkeeseen on voinut ottaa kantaa otakan-taa.fi-vuorovaikutusfoorumissa.

SVLL:n mielestä alan työnantajien ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuus hankkeeseen on ollut liian vähäinen. Kokonaisuudistuksen I vaiheessa työnantajien ja työntekijöiden edustajilla oli mahdollisuus vaikuttaa alansa keskeisen lainsäädännön valmisteluun ns. tukityöryhmän kautta. II vaiheen valmistelussa tällaista tukityöryhmää ei valitettavasti ollut. Kuulemisten järjestämistä pidämme hyvänä.

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista

1 § Lain tavoite ja soveltamisala

Pykälän 1. momentti:

Tämän lain tavoitteena on yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun ja luotettavuuden varmistaminen sekä viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden välisen yhteistyön edistäminen.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s.21):

Lain tavoitteena olevaa yhteistyön edistämistä viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalvelujen välillä palvelisivat mm. säännökset vartijan ja järjestyksenvalvojan velvollisuudesta tiettyjen törkeiden, jo tapahtuneiden rikosten ilmoittamiseen. Lisäksi tietyille alueille asetetut järjestyksenvalvojat toimisivat tehtävässään poliisin tai rajavartiolaitoksen apuna, mikä olisi omiaan edistämään edellä mainittua yhtelstyötä.

SVLL esittää harkittavaksi pitäisikö luetteloa täydentää seuraavasti: sotilasviranomaisten apuna sotilasalueilla.

2 § Määritelmät

Pykälän 1. momentin 2-kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) vartioimistehtävällä omaisuuden vartioimista, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä rikoksen paljastamista samoin kuin näiden tehtävien valvomista;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 22):

Useimmissa tapauksissa ei ole epäselvyyksiä siitä, onko kyseessä omaisuuden vartiointi vai ei. Nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain perusteluista johdettua tulkintalinjaa voidaan pitää vakiintuneena. Tulkintalinjaa omaisuuden vartioinnin suhteen ei ole tarkoitus muuttaa. Siten eräänä rajanvetona olisi edelleen se, että toimintaa, joka ei sisältäisi inhimillisiä toimia vaan olisi luonteeltaan puhtaasti teknistä, ei edelleenkään pidettäisi vartioimistehtävän suorittamisena. Jos esimerkiksi rikosilmoitinlaitteistosta välittyvä hälytys vain kiertäisi teknisesti yrityksen palvelimen kautta seuraavaan yritykseen, jossa varsinaisesti hälytyksen johdosta ryhdyttäisiin inhimillisiin toimenpiteisiin, ensin mainitun yrityksen toiminnassa ei olisi kyse vartioimistehtävän suorittamisesta. Myöskään palo-, LVI- tai prosessihäiriöhälytysten vastaanottamista ja niihin reagoimista ei pidettäisi omaisuuden vartiointina. Kuitenkin rikosperusteisten hälytysten vastaanottaminen ja reagointi niihin olisi luonnollisesti omaisuuden vartiointia.

SVLL esittää, että viimeiseen virkkeeseen tulisi lisätä sana "inhimillinen" koska kappaleessa aiemmin esitetyn määritelmään mukaan vartiointitehtävältä edellytetään inhimillisiä toimia.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan myöhemmin seuraavasti (HE-luonnos s. 22):

Jotta kysymys olisi omaisuuden vartioinnista, vartioimistehtävän ei edellytettäisi välttämättä kytkeytyvän rikosten torjuntaan. Siten toimeksiantajan tiloissa tapahtuva palovartiointi olisi omaisuuden vartiointia.

SVLL katsoo, että viimeinen virke on liian yksioikoisesti sanottu. Vartioinnissa tehdään pääsääntöisesti muidenkin häiriöiden kuin rikosten ja paloriskien ennaltaehkäisyä, estämistä ja rajoittamista.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan vielä seuraavasti (HE-luonnos s. 22)

Edelleen kiinteistössä voisi olla tehtäviä, joihin kuuluu esimerkiksi ovien lukituksen kaltaisia turvallisuustoimenpiteitä, ilman, että tehtäviä vielä tällä perusteella katsottaisiin vartioimistehtäviksi. Kyse olisi vartioimistehtävästä vasta, jos tehtävään kuuluisi nimenomaisesti erityisten turvallisuustoimenpiteiden suorittamista.

SVLL esittää selvennettäväksi, mitä ovat erityiset turvallisuustoimenpiteet.

Pykälän 1. momentin 3-kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) myymälätarkkailulla vartioimistehtävää, jossa vartioidaan myymälässä myytävää omaisuutta;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 23):

Pykälän 3 kohdan mukainen myymälätarkkailun määritelmä vastaisi nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan määritelmää. Myymälätarkkailulla tarkoitettaisiin edelleen vartioimistehtävää, jossa vartioidaan myymälässä olevaa omaisuutta. Kysymys olisi nimenomaisesti myymälässä myyntitarkoituksessa olevasta omaisuudesta.

SVLL katsoo, että edellisen lauseen määritelmä ei ole tarpeellinen, koska tosiasiallisesti myymälätarkkailua tekevä vartija ns. etsivä tosiasiallisesti valvoo kaikkea myymälässä olevaa omaisuutta esim. ns. näyttelyesineet ja tarvittaessa puuttuu henkilökunnan henkeen, terveyteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen liittyviin uhkiin.

Pykälän 1. momentin 4-kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) henkivartijatehtävällä vartioimistehtävää, jossa suojataan tietyn henkilön koskemattomuutta;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 23):

Ehdotetun pykälän 4 kohdan mukainen henkivartijatehtävän määritelmä vastaisi nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 5 kohdan määritelmää. Henkivartijatehtävällä tarkoitettaisiin

edelleen tietyn henkilön koskemattomuuden suojaamisen käsittävää vartioimistehtävää. Kyse voisi olla joko yhden yksittäisen henkilön suojaamisesta tai korkeintaan muutaman nimetyn henkilön käsittävän ryhmän suojaamisesta.

SVLL esittää selvennettäväksi, mitä tarkoitetaan edellisessä virkkeessä todetulla korkeintaan muutamalla henkilöllä.

Pykälän 1. momentin 7-kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) vartioimisalueella vartioimistehtäviin liittyvää, toimeksiantosopimuksessa yksilöityä kiinteistöä, rakennusta, huonetta, rakennelmaa sekä muuta yleistä tai yksityistä paikkaa ja aluetta samoin kuin sen osaa;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 24):

*Vartioimisalueen määritelmä ehdotetun pykälän 7 kohdassa vastaisi nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 12-kohdan määritelmää. Vartioimisalueella tarkoitettaisiin siten nykyiseen tapaan vartioimistehtäviin liittyvää, toimeksiantosopimuksessa yksilöityä kiinteistöä, rakennusta, huonetta, rakennelmaa sekä muuta yleistä tai yksityistä paikkaa ja aluetta samoin kuin sen osaa. Kun vartioimisalueena voisi olla sekä yleinen että yksityinen paikka, vartioimistehtäviä voitaisiin käytännössä harjoittaa **minä** tahansa toimeksiantosopimuksessa sovitulla alueella. Tämä edellyttäisi luonnollisesti sitä, että toimeksiantajalla olisi alueen suhteen määräysvalta. Käytännössä toimeksiantajan olisi oltava vartioimisalueen omistaja tai haltija.*

SVLL esittää edellä yliviivatun määritelmän poistamista. Määritelmä on omiaan lisäämään epäselvyyttä. Esim. marketin pihaan pystytetty puolueen vaaliteltaa varten pystyttäjät pyytävät kauppiaan luvan, mutta edelleen mahdollinen omistus ja/tai ainakin hallintaoikeus pysyy kauppialla. Eri rakennelmien vartiointi ilman kytkentää omistus- ja/tai hallintaoikeuteen on hyvin tavanomaista. Mikäli omistus- ja/tai hallintaoikeutta kuitenkin pidetään merkittävänä, tulee sen selvittäminen olla toimeksiantajan vastuulla. Vartioimisliikkeelle oikeuden selvittäminen on vaikeaa. Asia ei ainakaan tähän mennessä ole käsityksemme mukaan ollut mikään ongelma.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 24):

Kun vartijan toimivaltuuksilla olisi kytkentä vartioimisalueeseen ja vartioimistehtävään, nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 13 kohdan mukaisesta vartiointikohteen määritelmästä ehdotetaan luovuttavaksi. Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan ja asiakkaiden välisissä toimeksiantosopimuksissa määriteltäisiin tarkemmin se, mitä vartiointia sopimus varsinaisesti koskisi.

SVLL esittää arvioitavaksi uudelleen vartioimiskohteen määritelmästä luopumista, koska poistamis- ja pääsyn estämisoikeudella ei ole tosiasiallista merkitystä kun kyseessä on vartioimiskohde. Lisäksi viimeisessä virkkeessä kuitenkin tarkoitetaan vartioimiskohdetta.

Pykälän 1. momentin 11-kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *järjestyksenvalvojan toimialueella* aluetta, jolle järjestyksenvalvoja on asetettu;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 25):

Myös järjestyksenvalvojan toimialueen määritelmä ehdotetun pykälän 11 kohdassa olisi uusi. Järjestyksenvalvojan toimialueella tarkoitettaisiin kaikkia niitä alueita, joille järjestyksenvalvoja olisi lakiesityksen 28 ja 30 §:n mukaisesti asetettu. Näitä toimialueita olisivat 28 §:n mukaisesti kokoontumislaisissa tarkoitetut yleiset kokoukset tai yleisötilaisuudet, yksityistilaisuudet, ulkoilulaissa tarkoitetut leirintäalueet, merilain 15 luvussa tarkoitetut matkustajan kuljettamista suorittavat alukset majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa tarkoitetut majoitus- ja ravitsemisliikkeet sekä yliopisto- ja ammattikorkeakoululaeissa tarkoitettujen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikat. Ehdotuksen 30 §:ssä tarkoitettuja toimialueita puolestaan olisivat terveyden- tai sosiaalihuollon toimipisteet koulukoteja tai lastensuojelulaitoksia lukuun ottamatta, kansaneläkelaitoksen toimipisteet, työ- ja elinkeinotoimistot, kauppakeskukset, liikenneasemat, satamat, lentopaikat tai joukkoliikenteen kulkuneuvot. Järjestyksenvalvojan toimialueella olisi kytkentä järjestyksenvalvojan tehtävään ja toimivaltuuksiin.

SVLL esittää harkittavaksi, että tulisiko arvioida myös sotilasalueet, vaikka vartijoiden käyttöä sotilasalueilla ei ilmeisesti ole kuitenkaan missään erikseen rajoitettu. Puolustusvoimista annetun lain mukaan: Laki Puolustusvoimista 18 § on vartio- tai päivystystehtävää suorittavan **virkamiehen**... . Puolustusvoimista annetussa laissa maininta **virkamies** on edelleen ainakin oikeuksien määrittelyssä 19 §:ssä, 20 §:ssä, 21 §:ssä ja 22 §:ssä. 23 §:ssä säädetään sotilaan ja sotilasesimiehen voimankäytöstä, jonka tekstissä käytetään termiä **sotilas**.

4 § Vartijan tehtävä ja toimialue

Pykälän 1. momentti:

Vartijan tehtävänä on suorittaa vartioimistehtäviä vartioimisalueella.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 27-28):

*Ehdotettu pykälä olisi kokonaan uusi ja sen tarkoituksena on määrittää vartijan tehtävät ja se, missä vartija voi vartioimistehtäviä suorittaa Vartijan tehtävänä olisi pykälän 1 momentin mukaan suorittaa vartioimistehtäviä vartioimisalueella **tai liittyen vartiointikohteeseen**. Vartioimisalue puolestaan olisi määritelty ehdotuksen 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa. ~~Vartioimisalueen ulkopuolella kyseessä ei pääsääntöisesti voisi olla vartioimistehtävä. Säännöksellä pyrittäisiin sitomaan vartijan toiminta sellaisille alueille, joiden omistaja tai haltija olisi nimenomaisella tahdonilmaisullaan sopinut vartijan asettamisesta alueelle.~~*

SVLL esittää toimialueen määritelmän muuttamista sekä yliviivattujen tekstien poistamista, koska nykysääteilyyn ei ole liittynyt ongelmia. Lisäksi SVLL esittää tummennetulla merkityn "tai liittyen vartiointikohteeseen"-tekstin lisäämistä.

7 § Toimenpiteen perusteen ilmoittaminen

Pykälän 1. momentti:

Vartijan on vartioimistehtävässä ilmoitettava henkilöön kohdistuvan toimenpiteen peruste toimenpiteen kohteena olevalle tai tämän edustajalle, jollei se ole mahdotonta tämän tilan tai muiden olojen vuoksi.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 29):

Toimenpiteen kohteena olevan sijasta toimenpiteen peruste ilmoitettaisiin tämän edustajalle esimerkiksi silloin, kun toimenpiteen kohde olisi alle 15-vuotias lapsi ja kun tämän huoltaja olisi itse tapahtumapaikalla tai muutoin vaikeuksitta tavoitettavissa.

SVLL esittää harkittavaksi tuleeko vartija vastuuta laajentaa vaikeasti toteutettavalla ja valvottavalla tavalla. Mikäli tämä on välttämätöntä, esitämme, että perusteluosassa selvennettäisiin mitä tarkoitetaan määritelmällä "vaikeuksitta tavoitettavissa": millaisiin toimenpiteisiin vartijan tulee ryhtyä huoltajan tavoittamiseksi, esim. edellytetäänkö vartijan soittavan alle 15-vuotiaan henkilön huoltajalle esimerkiksi näpistystapauksissa ja jos edellytetään, kuinka tulee toimia, jos huoltajan puhelinnumero ei ole saatavissa sekä kuinka vartija voi varmistua huoltajuudesta. Esitämme harkittavaksi asian jättämistä poliisiviranomaisen tai muun viranomaisen hoidettavaksi.

8 § Vartijaksi hyväksyminen

Pykälän 1 momentin 2-kohta:

Vartijaksi voidaan hyväksyä se, joka:

2) on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön asetuksella säädetyt vaatimukset täyttävät, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät ainakin vartiointialaan, vartioimisliiketoimintaan, vartijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä vartijan tehtäviin liittyvät opetusaiheet sisältävän koulutuksen (vartijan peruskoulutus);

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 30):

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa olisi säädetty vartijan koulutukseen liittyvistä edellytyksistä. Vartijan koulutus esitetään edelleen kytkettäväksi ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen vartijan koulutukseen. Koulutuksen yleisistä raameista säädettäisiin edelleen lailla. Koulutuksen tulisi siten edelleen sisältää vartiointialaan, vartioimisliiketoimintaan sekä vartijan tehtäviin liittyviä opetusaiheita. Sisäasiainministeriön asetuksella säädettäisiin kyseisten opetusalueiden sisällöstä laajuudesta tarkemmin. Asetuksessa olisi huomioitava myös jo nykyisen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain perusteluissa esitetty tavoite siitä, että enemmistö vartijoista olisi tulevaisuudessa vartijan ammattitutkinnon kokonaisuudessaan suorittaneita. Tätä tavoitetta palvelisi se, että vartijan peruskoulutuksen laajuutta jonkin verran lisättäisiin. Vartijan peruskoulutuksen laajuus voisi olla nykyisen 100 tunnin sijasta 120 tuntia. Tähän päästäisiin esimerkiksi lisäämällä vartijan peruskoulutuksen suoritusosiin vartijan ammattitutkinnon suoritusvaatimuksista yksi tutkinnon osa lisää.

SVLL vastustaa esitystä peruskoulutuksen laajentamisesta 100 tunnista 120 tuntiin. Nykytilan arvioinnissa ei ole sanallakaan arvioitu ammattitutkintojen laajuutta alalla ja tämän vaikutusta alaan. SVLL katsoo, että 20 % lisäys on enemmän kuin "jonkin verran". Luonnoksessa ei esitetä mitään tosiasiallisia tarpeita koulutuksen lisäämiseen. SVLL:n näkemyksen mukaan peruskoulutuksen lisäämisellä ei saada vastaavaa hyötyä tavallisissa vartioimistehtävissä.

Koulutuksessa on huomioitava myös, että vartijoille, jotka kantavat voimankäyttövälineitä annetaan niiden edellyttämä koulutus. Lisäksi pääsääntöisesti vartijoille annetaan kohdekohtainen perehdytyskoulutus, jota ei ole huomioitu lain esitöissä ja perusteluissa millään tavalla. Onko ammattitutkinnon suorittaminen jokin itsetarkoitus, koska sitä ei ole mitenkään perusteltu.

Peruskoulutuksen laajentaminen lisäisi vartioimisliikkeitten koulutuskustannuksia. Nykyinen hallitus on supistamassa ammattitutkintoihin osoitettuja varoja, jolloin lisäkustannukset jäisivät vartioimisliikkeiden ja sitä kautta heidän asiakkaidensa maksettavaksi.

Peruskoulutuksen laajentaminen kaventaisi vartijan ammattitutkinnon ja peruskoulutuksen välistä eroa entisestään. Tutkinnon ja koulutuksen perusteisiin tulee jatkossa kiinnittää huomiota.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 30):

Yhteiskunnan kannalta keskeistä vartijan koulutuksessa olisi se, että vartija kykenisi käyttämään hänelle tehtävänsä suorittamiseksi annettua toimivaltaa oikein ja asianmukaisesti. Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen samoin kuin tehtävien hoitaminen perusoikeuksiin mahdollisimman vähän puuttuvalla tavalla olisi vartijan tehtävässä erityisen tärkeää. Tämän vuoksi painopiste sisäasiainministeriön asetuksella tarkemman sisältönsä saavassa vartijakoulutuksessa olisi näissä kysymyksissä.

SVLL katsoo, että perustelu on ihan hyvä, mutta onko nykytilanteessa esiintynyt jotain ongelmaa perusoikeuksien suhteen?

10 § Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyminen

Pykälän 1. momentti:

Se, joka ei ole saanut vartijan peruskoulutusta, voidaan 8 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä hyväksyä toimimaan vartijana enintään neljä kuukautta (väliaikainen vartija), jos hän on hyväksytysti suorittanut sisäasiainministeriön asetuksella säädetty vaatimukset täyttävät, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen vartijan tai sitä vastaavan ammattitutkinnon osat, jotka sisältävät perustiedot 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista opetusaiheista (väliaikaisen vartijankoulutus).

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 31):

Pykälän 1 momentissa esitetään säädettäväksi väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisen edellytyksistä. Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisen aika olisi nykyisestä poiketen kertakaikkinen eikä sitä enää sidottaisi kalenterivuoteen. Neljän kuukauden ajanjakson kuluessa tai sen päätyttyä vartijan olisi suoritettava vartijaksi hyväksymisen edellytyksenä oleva koulutus, jos hän aikoo jatkaa toimintaansa vartijana.

SVLL vastustaa esitystä väliaikaisen vartijaksi hyväksymisen muuttamista kertakaikkiseksi ja ehdottaa kahden edellä yllä olevan virkkeen poistamista. Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisen muuttaminen kertakaikkiseksi vaikeuttaisi vartioimisliikkeiden kesätyöntekijöiden hankintaa ja loisi paineita koulutusta antaville yrityksille. Vartijan koko peruskoulutuksen suorittamisesta ei voi pitää tarkoituksenmukaisena kesätyöntekijän lyhyen työskentelyajan kannalta. Tällaisella muutoksella jäykistetään työelämää kohtuuttomalla tavalla. Väliaikaisen vartijan tehtävä on monelle ns. säännöllinen kesätyö kuten muissakin ammateissa.

Lisäksi SVLL esittää, että hyväksyminen väliaikaiseksi vartijaksi voi olla voimassa kuusi kuukautta. Voimassaoloa ei tulisi sitoa kalenterivuoteen. Perustelemme esitystä seuraavasti: 1) jos henkilö on pätevä toimimaan ns.

välialkaisenä vartijana neljä kuukautta, niin pätevyys on yhtä pätevä pidemminkin aikaa, 2) välialkaiset vartijat ovat keskeinen resurssi esim. lomansijaisuuksissa ja rekrytoitaessa henkilöstöä alalle, 3) lomakaudet ovat pidentyneet ja 4) yhteiskunnassamme tulisi lisätä mahdollisuuksia työelämän joustoihin niin työntekijöiden kuin myös työnantajien kannalta. Lisäksi huomioon tulisi ottaa, että luonnoksen sivulla 6 esitetty vuositaiset välialkaisen vartijoiden määrät ovat pienä verrattuna vartijoiden määrään.

Pykälän 2. momentti:

Välialkaiseksi vartijaksi voidaan hyväksyä myös 8 §:n 1 ja 3 momentissa mainitut edellytykset täyttävä henkilö, joka ei ole suorittanut 1 momentissa mainittua välialkaisen vartijan koulutusta, jos henkilö on siirtynyt vartioimisliikkeen palvelukseen työopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua liikkeen luovutuksen yhteydessä. Henkilöillä on tällöin oikeus toimia välialkaisena vartijana vain liikkeen luovutusta koskevan toimikannan mukaisissa tehtävissä. Välialkaiseksi vartijaksi 2 momentin nojalla hyväksytyillä ei vartioimistehtävissä ole lain 15—17 §:ssä säädettyjä oikeuksia.

SVLL pitää esitettä sääntelyä hyvänä.

15 § Vartijan oikeus pääsyn estämiseen ja poistamiseen

Pykälän 1. momentin 1- ja 2-kohdat:

Vartijalla on oikeus estää henkilön pääsy vartioimisalueelle tai poistaa hänet siitä, jos
 1) henkilön voidaan hänen lausumiensa uhkausten tai muun käyttäytymisensä perusteella todennäköisin perustein epäillä syyllistyneen vartioimisalueella olevaan omaisuuteen tai toimikäsiantajan tai tämän palveluksessa olevan henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen; tai jos
 2) on ilmeistä, ettei henkilöllä toimikäsiantajan antamien ohjeiden perusteella ole oikeutta oleskella vartioimisalueella,

Lakesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 33):

Poistamisoikeuden käytön sitominen toimikäsiantajan edustajan antamaan poistamiskohutuksen on osoittautunut ongelmalliseksi myös käytännössä. Monissa tapauksissa vartioimisalueilla ei ole ollut vaikeudetta saatavilla toimikäsiantajan edustajaa antamaan poistamiskohutusta, vaikka tarve siihen olisi ollut ilmeinen.

SVLL katsoo, että edellä kuvattu problematiikka vastaa hyvin nykytilaa ja esitettä muutosta pidetään perusteltuna ja tarpeellisena.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti:

Nykytilanteesta poiketen vartijan poistamisoikeutta koskevassa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi myös vartijan oikeudesta estää henkilön pääsy vartioimisalueelle.

SVLL pitää pääsyn estämisoikeuden säätämistä perusteltuna ja tarpeellisena.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 34):

Esitetyllä poistamisperusteella olisi kytkentä vartijalle lain mukaan kuuluvaan omaisuuden vartiointi- tai henkilön koskemattomuuden suojaamistehtävään. Poistamisperusteen synnyttävän uhkan täytyisi siten liittyä joko vartioitavaan omaisuuteen tai suojattavaan henkilöön. Suojattavina henkilöinä tulisivat kyseeseen toimeksiantajan palveluksessa vartioimisalueella olevat henkilöt tai - jos toimeksiantaja olisi luonnollinen henkilö - toimeksiantaja itse. Toimeksiantajan palveluksessa olevina henkilöinä pidettäisiin poistamisoikeuden edellytysten täyttymistä arvioitaessa myös muita toimeksiantajan hyväksi vartioimisalueella työskenteleviä kuin toimeksiantajaan työ- tai virkasuhteessa olevia.

SVLL esittää, että suojattavina henkilöinä kyseeseen voisivat tulla kaikki vartioimisalueella olevat henkilöt, kun kyseessä on vartioimisalue tai tilaisuus, jonne yleisöllä ei ole vapaata pääsyä. SVLL esittää lisättäväksi edellä mainittuun luetteloon toimeksiantajan vieraat ja muutoin vartioimisalueella olevat henkilöt. Mielestämme mahdollisessa henkilön koskemattomuuden suojaamisessa ei millään tavalla olennaista ole palveluksessa oleminen. Toisaalta vartijan on useissa tilanteissa vaikea tietää ketkä ovat toimeksiantajan palveluksessa.

Huomioon tulee ottaa, että palveluksessa olevilla ja toimeksiantajan hyväksi työskentelevillä ei välttämättä ole jatkuvaa oikeutta oleskella alueella. Tyypillisesti toimeksiantaja määrittelee, ketkä voivat oleskella milloinkin vartioimisalueella ja/tai sen eri osissa. Asia tulee mielestämme määritellyksi riittävän selkeästi myöhemmin pykälän 1 momentin 2-kohdan perusteluosassa.

Pykälän 1. momentin 2-kohta:

Vartijalla on oikeus estää henkilön pääsy vartioimisalueelle tai poistaa hänet sieltä, jos

2) on ilmeistä, ettei henkilöllä toimeksiantajan antamien ohjeiden perusteella ole oikeutta oleskella vartioimisalueella,

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 34):

Henkilön poistaminen tämän oleskelun ilmeisen oikeudettomuuden perusteella esitetään sidottavaksi toimeksiantajan ohjeisiin. Kyse ei olisi siitä, että toimeksiantaja tai tämän edustaja antaisi itse poistumiskehotuksen vaan siitä, että toimeksiantaja olisi määritellyt tietynlaisen oleskelun oikeudettomaksi. Toimeksiantaja ei ohjeissaan voisi tietenkään määritellä sellaista oleskelua oikeudettomaksi, johon hänellä ei ole puuttumisvaltaa. Kuitenkin esimerkiksi liikeyritysten konttoritiloissa oleskelusta toimeksiantaja voisi antaa hyvin yksityiskohtaisiakin ohjeita. Oleskelurajoitukset eivät luonnollisesti voisi olla lain syrjintäsäännösten vastaisia.

SVLL esittää, että perusteluosan edellä mainittua kohtaa selvennettäisiin siten, että lain kohtaa 2) voidaan tulkita siten, että esim. kauppias voi antaa porttikiellon ja vartija estää sen perusteella pääsyn vartioimisalueelle.

Lisäksi SVLL esittää, että lakiesityksen perusteluosaan otettaisiin lainsäädännön selkeyttämiseksi maininta erillismääräyksistä, jotka koskevat tuomistuimissa ja lentokentillä tehtävää turvatarkastusta (ilmailulaki ja laki turvatarkastuksista tuomioistuimissa).

16 § Vartijan kiinniotto-oikeus ja oikeus turvallisuustarkastukseen

Pykälän 2. momentti:

Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisille. Jos poliisille luovuttaminen ei kohtuullisessa ajassa ole mahdollista, vartija voi kuitenkin poliisimiehen ja kiinniotetun suostumuksella jättää kiinniotetun luovuttamatta poliisille ja vapauttaa tämän viipymättä, jos rikoksesta voi seurata vain sakkoa ja jos kiinniotetun henkilöllisyys on tunnettu tai kiinniotettu suostuu esittämään vartijalle henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 35)

Pykälän toisen momentin mukaisena pääsääntönä olisi edelleen kiinniotetun henkilön viipymättä tapahtuva luovuttaminen poliisimiehelle. Käytännössä ilmenneiden epäkohtien vuoksi esitetään kuitenkin vartijalle mahdollisuutta vapauttaa kiinniotettu poliisimiehelle luovuttamisen sijasta. Monissa tapauksissa vartijat ovat joutuneet yhdessä kiinniotettujen henkilöiden kanssa odottamaan poliisin paikalle tuloa jopa useiden tuntien ajan. Kiinniotetun henkilön kannalta tämä on esimerkiksi näpistystapauksessa saattanut merkitä sakkorangaistuksen ohella useita tunteja kestänyttä tosiasiallista vapaudenmenetystä, mitä on pidettävä kiinniotetun oikeusturvan kannalta kohtuuttomana. Vartijan kannalta pitkittynyt odottaminen on puolestaan merkinnyt varsinaisen vartioimistehtävän jättämistä suorittamatta odotusaikana.

SVLL pitää mahdollisuutta kiinniotetun vapauttamiseen erittäin tervetulleena ja tarpeellisena lisäyksenä. Esitämme lisäksi, että kiinniotetun vapauttaminen voidaan tehdä myös silloin, kun kiinniottanut vartija ja poliisi yhdessä arvioivat vapauttamisen kokonaisuuden kannalta

tarkoituksenmukaiseksi. Tällaisia tilanteita voisivat olla tilanteet, jossa kiinniotetulla on huolehtimisvastuullaan vanhuksia ja/tai lapsia ja kiinniottamista seuraavasta poliisin odottamisesta aiheutuisi kokonaisuudessaan kohtuutonta haittaa.

Lisäksi lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 35):

Kiinniotetun vapauttaminen olisi poikkeuksellinen toimenpide ja pääsääntöisesti kiinniotettu henkilö olisi edelleen luovutettava poliisimiehelle. Perusedellytyksenä vapauttamiselle olisi, ettei poliisimiehelle luovuttaminen voisi tapahtua kohtuullisessa ajassa. Vaikka kiinteitä aikarajoja olisikin mahdoton asettaa, käytännössä yli tunnin kestävä odotus täyttäisi useimmiten mainitun edellytyksen.

SVLL esittää uudelleen arvioitavaksi tätä kohtaa. Esimerkiksi aikanaan Helsingin Itäkeskuksessa oli ns. "Näppäriprojekti", jossa paikallisen poliisin, kaupungin sosiaalitoimen ja vartioimisliikkeen kesken oli sovittu alaikäisten näpistyksestä epäiltyjen luovuttamisesta sosiaalihuollon henkilöstön haltuun poliisiin sijaan. SVLL:n mielestä lainsäädäntöön tulisi jättää tilaa poliisin johdolla tapahtuvalle paikallisesti tarkoituksenmukaiseksi arvioitujen menettelytapojen soveltamiselle ja kokeiluille. SVLL pitää tärkeänä, että tällaiset menettelyt tapahtuvat viranomaisten johdolla.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 36):

Kiinniotetun vapauttaminen edellyttäisi myös sitä, että kiinniottamisen perustana olevasta rikoksesta voisi seurata rangaistuksena vain sakkoa.

SVLL pyytää selventämään, että kuka tämän arvioi: poliisi vai vartija?

Pykälän 3. momentti.

Vartijalla on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinni otettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei kiinni otetulla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Vartijalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille tai, jos kiinni otettua ei luovuteta poliisille, annettava vapauttamisen yhteydessä takaisin kiinni otetulle, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 36):

Vaikka turvatarkastus voitaisiin ehdotetun pykälän mukaan tehdä kaikille kiinniotetuille, sen tekemistä voisivat joissakin tapauksissa rajoittaa

lakiehdotuksen 6 §:n mukaiset vartioimistehtävissä noudatettavat yleiset periaatteet. Jos turvallisuustarkastuksen tekeminen kiinniotetulle ei selvästikään olisi tarpeellista, vartija ei tarkastusta voisi myöskään tehdä.

SVLL pyytää selventämään, että mitkä voisivat olla seikkoja, jotka osoittavat, että turvallisuustarkastuksen tekeminen kiinniotetulle ei selvästikään ole tarpeellista.

18 § Voimankäyttövälineiden kantaminen

Pykälän 1. momentti:

Vartijalle sallitut voimankäyttövälineet ovat ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase, ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, käsiraudat sekä enintään 70 senttimetriä pitkä patukka ja teleskooppipatukka. Vartija ei saa vartioimistehtävissä tarpeettomasti kantaa voimankäyttövälineitä. Väliaikainen vartija ei saa työssään kantaa voimankäyttövälineitä

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 37):

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vartijan voimankäyttövälineiden kantamisesta.

SVLL esittää lisättäväksi virkkeeseen "vartijan **ja väliaikaisen vartijan** voimankäyttövälineiden kantamisesta".

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan myöhemmin seuraavasti (HE-luonnos s. 38):

Pykälän 1 momentti olisi sisällöltään uusi. Siinä ehdotetaan säädettäväksi vartijalle sallituista voimankäyttövälineistä. Säännös olisi tarpeen paitsi selvyuden vuoksi myös sen vuoksi, että voimankäyttövälineitä ei ole lain 2 §:n määritelmässä enää määritelty. Luettelo olisi tyhjentävä eikä vartija siten voisi kantaa eikä käyttää muita kuin pykälässä mainittuja voimankäyttövälineitä. Vartijalle sallittuja voimankäyttövälineitä olisivat ampuma-aselain 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase, ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, käsiraudat sekä enintään 70 senttimetriä pitkä patukka ja teleskooppipatukka. Sallitut voimankäyttövälineet vastaisivat siten nykyisiä voimankäyttövälineitä. Ampuma-aseen kantaminen olisi sallittu vain poikkeuksellisesti.

SVLL esittää kappaleen toiseen virkkeeseen lisättäväksi "Siinä ehdotetaan säädettäväksi vartijalle **ja väliaikaiselle vartijalle** sallituista voimankäyttövälineistä." Lisäksi SVLL esittää neljänteen virkkeeseen lisättäväksi "Luettelo olisi tyhjentävä eikä vartija **tai väliaikainen vartija** siten voisi..."

Lisäksi SVLL esittää, että väliaikaiselle vartijalle sallittuja voimankäyttövälineitä olisivat ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, käsiraudat sekä enintään 70 senttimetriä pitkä patukka ja teleskooppipatukka.

Myöhemmin lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 38):

Lisäksi voimankäyttövälineiden tarpeeton kantaminen olisi vartioimistehtävissä ylipäättään kielletty. Esimerkiksi yrityksessä vastaanottovirkailijan tehtäviä suorittavan vartijan työssä minkä tahansa voimankäyttövälineen kantaminen olisi vain harvoin tarpeen.

SVLL pyytää selventämään, että tarkoitetaanko sanalla "harvoin" tässä harvoissa kohteissa vai ajallisesti harvoin. Onko lause ylipäättään tarpeellinen, koska vastaava hoitaja joutuu arvioimaan tarpeen tapauskohtaisesti.

Pykälän 2. momentti:

Vartioimisliiketoimintaa harjoittavan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan, jonka palveluksessa ovat vartijat kantavat vartioimistehtävissä voimankäyttövälineitä, on järjestettävä vähintään kerran vuodessa vartijoilleen koulutustilaisuus (voimankäyttövälineiden kertauskoulutus) tai valvottava, että vartija on muutoin suorittanut kyseisen koulutuksen.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 38):

Ehdotetun pykälän 2 momentissa esitetään säädettäväksi kertauskoulutuksesta pykälässä mainittuja voimankäyttövälineitä kantaville ja käyttäville vartijoille. Kertauskoulutusvelvoite koskisi kaikkia sallittuja voimankäyttövälineitä. Pelkästään käsirautoja tai enintään 70 senttimetriä pitkää patukkaa kantavia vartijoita koskisi ainoastaan voimankäyttövälineiden kertauskoulutusvaatimus. Ampuma-asetta, kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa kantavien vartijoiden olisi sen sijaan suoritettava erityinen voimankäyttökoulutus vuosittaisen kertauskoulutuksen lisäksi. Voimankäyttövälineiden käyttöön liittyvää riskiä on omiaan pienentämään niiden käyttämisen säännöllinen harjoittelu. Vuosittaista kertauskoulutusta olisi pidettävä säännöllisen harjoittelun minimivaatimuksena, minkä vuoksi olisi paikallaan säätää kertauskoulutusta koskevasta vaatimuksesta laissa.

SVLL esittää, että voimankäytön kertauskoulutus olisi voimassa kalenterivuoden. Voimankäytön kertauskoulutus on tällä hetkellä voimassa vuoden ajan koulutuspäivästä lukien. Vartiointiliikkeitten vastaavan hoitajan olisi helpompaa seurata ja kontrolloida kertauskoulutusten suorittamista, mikäli koulutus olisi voimassa kalenterivuoden ajan. SVLL esittää, että

voimankäytön kertauskoulutus olisi voimassa koulutuksen antamista seuraavan vuoden loppuun saakka.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 38):

Nykytilanteeseen nähden muutoksena olisi se, että väliaikaiset vartijat eivät saisi työssään kantaa voimankäyttövälineitä.

SVLL vastustaa esitettyä muutosta siitä, että väliaikaiset vartijat eivät saisi työssään kantaa voimankäyttövälineitä. SVLL esittää, että väliaikainen vartija saa työtehtävissään kantaa voimankäyttövälineitä lukuun ottamatta ampuma-asetta. Edellytyksenä voimankäyttövälineiden kantamiselle olisi, että väliaikainen vartija on saanut asianmukaisen voimankäyttövälineiden koulutuksen. Perusteena voimankäyttövälineiden kantamiselle ovat ensiksikin työturvallisuusnäkökohdat. Tietyissä kohteissa voimankäyttövälineet ovat myös työturvallisuusvälineitä ja esityksessä korostuu väliaikaisen vartijan eriarvoinen asema vartijaan nähden. Voimankäyttövälineiden kantaminen mahdollistaisi väliaikaisten vartijoiden työllistämisen monipuolisempiin tehtäviin sekä yhdenvertaiset työskentelymahdollisuudet kaikille vartijoille. Voimankäyttövälineiden kantaminen parantaa työnantajan mahdollisuuksia rekrytoida kesätyöntekijöitä ja toisaalta ei heikennä voimankäyttövälineisiin liittyviä koulutusvaatimuksia.

Jos väliaikainen vartija kantaa työssään voimankäyttövälineitä, hänellä olisi velvollisuus osallistua voimankäyttövälineiden vuosittaiseen kertauskoulutukseen, mikäli väliaikainen vartijakortti uusitaan.

22 § Koiran mukana pitäminen

Pykälä:

Jos koiran pitäminen vartioimistehtävässä on tarpeen, vartija saa pitää tehtävissä mukanaan yhtä koira:

- 1) joka on hyväksytysti suorittanut Poliisihallituksen asettamat vaatimukset täyttävänäntottelevaisuustarkastuksen;*
- 2) jonka ohjaajana hän on toiminut tottelevaisuustarkastuksessa;*
- 3) joka on vähintään kaksi mutta enintään 10 vuotta vanha;*
- 4) joka on rekisteröity ja tunnistusmerkitty siten, että se on luotettavasti yksilöitävissä;*
- 5) joka on hänen hallittavissaan; sekä*
- 6) joka ei ole ominaisuuksiltaan osoittautunut sopimattomaksi vartioimistehtävissä mukana pidettäväksi.*

Vartija saa pitää 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttävää koira mukanaan vartioimistehtävässä kaksi vuotta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta hyväksymisestä.

Väliaikainen vartija ei saa pitää mukanaan koira.

Pykälän toisessa momentissa esitetään säädettäväksi tiettyjä poikkeuksia vartijan asuun pukautumista koskevaan vaatimukseen. Muuta kuin vartijan asua vartija saisi käyttää myymälätarkkailussa ja muissa vastaavissa rikoksen paljastamiseen liittyvissä tehtävissä samoin kuin arvokuljetus- ja henkivartijatehtävissä. Kyse olisi tehtävistä, joissa onnistuminen saattaisi vaarantua, jos vartijan asun käyttövaatimus ulotettaisiin niihinkin. Esi- merkiksi rikosten paljastamistehävää suorittavan vartijan kannalta on usein olennaista, ettei tarkkailun kohde tiedä tarkkailijan olevan vartija. Vastaavasti henkivartijatehtävä samoin kuin osa arvokuljetustehävistä olisi voitava tarvittaessa suorittaa huomaamattomasti siten, että ulkopuoliset eivät vielä vartijan asusta voisi päätellä vartioimistehävän olevan kyseessä. Muun kuin vartijan asun käyttömahdollisuus olisi oikeusturvасыistä rajattava mahdollisimman suppeaksi. Tämän vuoksi tämä mahdollisuus esitetään rajattavaksi esitetyllä tavalla. Esimerkiksi henkilön koskemattomuuden

Lakesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 41):

Jos tehtävä sitä edellyttää, vartija saa käyttää myymälätarkkailussa ja muissa vastaavissa rikosten paljastamiseen liittyvissä tehtävissä sekä henkivartijatehtävissä ja arvokuljetustehävissä muuta kuin vartijan asua.

Pykälän 2. momentti:

23 § Vartijan asun käyttäminen

Lisäksi SVLL esittää kappaleen viimeisen virkkeen muuttamista seuraavasti: "Koiraa on pidettävä valvontavälilneenä jätai voimankäyttövälilneenä vartijan työssä..."

SVLL pyytää arvioimaan voidaanko koiran käyttöön liittyvä säätely palauttaa ennen vuotta 2002 voimassa olleen säätelyn tasolle tilanteissa joissa koiraa käytetään kytkettynä aidatulla alueella, joihin yleisöillä ei ole vapautta pääsya. kuten esim. suljetut teollisuus, varasto, sotilas, tms. alueet. Perusteluna on se, että nykyisäätelyllä koiran käyttöön liittyvät määräykset ovat lopettaneet lähes kokonaan koiren käytön. Yleisön keskuudessa käytettävien koiren osalta SVLL pitää nykyisäätelyä perusteelluna eikä esitä siihen muutoksia.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin nykyistä vastaavaan tapaan koiran mukana pitämisestä. Koiran tarpeettoman mukana pitämisen kiellosta esitetään luovuttavaksi, koska koiran mukana pitäminen joka tapauksessa edellyttäisi ehdotetun 1 momentin mukaan sitä, että sen pitäminen vartioimistehävissä olisi tarpeen. Vartija ei siten edelleenkään saisi pitää koiraa tarpeettomasti mukanaan. Koira on pidettävä SVLL esittää lisäystä valvontavälilneenä jätai voimankäyttövälilneenä vartijan työssä, minkä vuoksi sen mukana pitämiseen olisi syytä suhtautua vastaavalla tavalla kuin muidenkin voimankäyttövälilneiden kantamiseen.

Lakesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 40):

suojaamisessa muun kuin vartijan asun käyttömahdollisuus olisi rajattu henkivartijatehtävään eli yksittäisen henkilön tai korkeintaan muutamasta henkilöstä koostuvan henkilöryhmän koskemattomuuden suojaamiseen.

SVLL esittää harkittavaksi edellisen kappaleen tarkoituksenmukaisuutta. Jos teksti on kuten tässä esitetään, voidaan edellä kuvattu tilanne toteuttaa henkivartijatoimeksiantona eli pilkkoa suojattava ryhmä lain tarkoittamiin "muutamista henkilöistä koostuviin ryhmiin". Käytännön elämässä tilanteen luonne ratkaisee useimmiten sen haluaako toimeksiantaja käytettävän erottuvaa vartijan asua vai ei. Tehtävään osoitettujen vartijoiden määrän ratkaisee tilaisuuden luonne ja riskiarvio, oli vartijat sitten henkivartija tehtävässä henkilön koskemattomuuden suojaamisessa tai muussa kuin henkivartijatehtävän mukaisessa henkilön koskemattomuuden suojaamisessa.

Pykälän 3. momentti:

Vartijan asua saa käyttää vain vartija vartioimistehtävissä. Vartijan asusta tulee huolehtia siten, etteivät siihen kuuluvat asusteet joudu asiattomien haltuun.

SVLL esittää, että vartijan/järjestyksenvalvojan asun käyttäminen tulee sallia toimeksiantoihin liittyvissä, muissa turvallisuutta takaavissa ja edistävissä tehtävissä, palvelutehtävissä sekä koulutuksessa, palveluiden myynti- ja esittelytehtävissä, häissä, hautajaisissa, liikkeen edustajana tapahtuvissa muistamisissa (esim. onnittelukäynnit), teatteriesityksissä ja tv- ja elokuvanauhoituksissa. Päätöksen tällaisesta käytöstä tekisi vastaava hoitaja.

24 § Vartijan asu

Pykälän 1. momentti:

Vartijan asun tulee olla siisti ja asianmukainen. Vartija tulee tunnistaa asustaan vartijaksi. Vartijan asusta on käytävä ilmi, minkä vartioimisliikkeen palveluksessa vartija on.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 41):

Ehdotetun pykälän 1 momentissa esitetään edelleen säädettäväksi tietyistä vartijan asua koskevista vaatimuksista. Asun tulisi olla paitsi siisti ja asianmukainen myös sellainen, että vartijan tunnistaa siitä vartijaksi. Viimeksi mainittuun tavoitteeseen pyrittäisiin edelleen ennen kaikkea asun merkkejä ja tekstejä koskevilla vaatimuksilla. Oikeusturvasyistä olisi tärkeää, että esimerkiksi vartijan toimenpiteen kohteeksi joutunut henkilö näkisi heti, minkä vartioimisliikkeen palveluksessa vartija on. Tämän vuoksi esitetään, että vartijan työnantajan olisi käytävä ilmi vartijan asusta.

SVLL esittää, että lakiesityksen perusteluosassa selvennetään, että katsotaanko työnantajan nimen käyvän ilmi vartijan asusta, jos asussa on yrityksen vakiintunut logo, josta nimi käy ilmi vai tuleeko nimi olla erikseen mainittuna?

SVLL esittää, että asuun voisi kiinnittää vartioimiskohteeseen liittyvän tunnusteen, tällöin toimenpiteen kohteena olevan henkilön olisi helppo yhdistää vartijan toimeksiantaja joka saattaa olla epäselvä esim. asematunneli, kauppakeskukset, jne., jossa saman vartioimisliikkeenkin vartijoita voi työskennellä monessa eri toimeksiannossa.

SVLL esittää, että yhtiön liikemerkki voi olla sijoitettuna muuallekin selvästi havaittavaan paikkaan kuin asun vasempaan rintaan.

25 § Vartijakortti

Pykälän 1. momentti:

Vartijan kotikunnan poliisilaitos antaa vartijaksi hyväksytylle vartijakortin. Vartijan on pidettävä kortti vartioimistehtävissä mukana ja esitettävä se pyydettyäessä vartijan toimenpiteen kohteelle, toimeksiantajan edustajalle, vartijan työnantajalle sekä 83 §:ssä tarkoitetun valvontaviranomaisen edustajalle. Poliisin tarvittaessa antama todistus vartijaksi hyväksymisestä toimii vartijakorttina ennen varsinaisen vartijakortin luovuttamista vartijalle.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 42):

Toimenpiteen ja siten käytännössä usein vartijan julkisen vallan käytön kohteeksi joutuneen henkilön oikeutta saada tietää vartijan nimi ja toimioikeus on pidettävä oikeusvaltiossa luonnollisena lähtökohtana. Tällä halutaan korostaa myös rikosoikeudellisella virkavastuulla toimivan vartijan henkilökohtaista vastuuta toimistaan.

SVLL katsoo, että ei ole loogista, että vartijalla on virkavastuu, muttei jokamiehestä korotettua suojaa.

26 § Luvanvaraisuus

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 42):

Ehdotettu pykälä olisi kokonaisuudessaan uusi ja siinä esitetään järjestyksenvalvojatoinnin säättämistä luvanvaraiseksi tietyin osin.

SVLL pitää ehdotettua luvanvaraisuutta hyvänä.

30 § Järjestyksenvalvojan asettaminen poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi

Pykälän 1. momentti.

Alueen tai paikan tai kulkuneuvon lähtöpaikan poliisilaitos voi lisäksi alueen tai paikan tai kulkuneuvon haltijan hakemuksesta antaa luvan asettaa järjestyksenvalvoja poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi

- 1) terveyden- tai sosiaalihuollon toimipisteeseen koulukoteja tai lastensuojelulaitoksia lukuun ottamatta,
- 2) kansaneläkelaitoksen toimipisteeseen,
- 3) työ- ja elinkeinotoimistoon,
- 4) kauppakeskukseen,
- 5) liikenneasemalle,
- 6) satamaan,
- 7) lentopaikkaan tai
- 8) joukkoliikenteen kulkuneuvoon,

jos järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ei muulla tavalla ole tarkoituksenmukaista sekä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sitä perustellusta syystä edellyttää.

SVLL esittää harkittavaksi, voidaanko luetteloä täydentää sotilasalueella, jonne järjestyksenvalvoja voitaisiin asettaa pitämään yllä järjestystä ja turvallisuutta poliisin ja sotilasvirkamiesten apuna.

39 § Järjestyksenvalvojaksi hyväksymistä koskeva hakemus ja päätös

Pykälän 1. momentti:

Järjestyksenvalvojaksi hyväksymistä koskeva hakemus on jätettävä henkilökohtaisesti. Hakemus voidaan jättää myös muulle kuin hakijan kotikunnan poliisilaitokselle.

Jatkossa järjestyksenvalvojilta edellytetään lain 54 §:n mukaan vuotuisen voimankäytön kertauskoulutuksen suorittamista. SVLL esittää, että kertauskoulutustodistukset tulisi esittää järjestyksenvalvojaksi hyväksymistä koskevan hakemuksen yhteydessä. Tällöin poliisi voisi poistaa kortin lupaehdoista tarpeettomat voimankäyttövälineet.

46 § Pääsyn estäminen

Pykälän 1. momentti:

Järjestyksenvalvojalla on oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä:

- 1) jonka päihtymyksen, käyttäytymisen varustautumisen tai aikaisemman käyttäytymisen tai varustautumisen perusteella on syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta;

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 55):

Lakiin ei edelleenkään olisi tarkoitus sisällyttää mahdollisuutta antaa henkilölle niin sanottua porttikieltoa järjestyksenvalvojan toimialueelle.

SVLL pyytää selventämään, että tällä ei rajoiteta toimeksiantajan oikeutta antaa porttikieltoja silloin, kun hänellä on oikeus päättää kuka tiloihin pääsee tai oikeutta valita asiakkaansa.

47 § Henkilön poistaminen ja kiinniottaminen

SVLL esittää järjestyksenvalvojan kiinniotto-oikeuden osalta saman problematiikan huomioimista, joka on esitetty vartijan kiinniottoon liittyen ns. kiinniottotiloihin.

57 § Järjestyksenvalvojan tunnus, asu ja niiden käyttäminen

SVLL esittää samat kommentit, jotka on esitetty vartijan asuun liittyen.

74 § Vastaavan hoitajan tehtävät

Pykälän 1. momentin 2-kohta:

*Vastaavan hoitajan tehtävänä on
2) päättää 19 §:n mukaisesti ampuma-aseen, kaasusumuttimen ja teleskooppipatukan kantamisesta vartioimistehtävissä toimeksiannoittain tai tehtäväkokonaisuuksittain;*

SVLL esittää, että vastaava hoitaja päättäisi kaikkien lain 18 § 1 momentissa säädettyjen voimankäyttövälineiden käytöstä eli myös käsirautojen ja enintään 70 senttimetriä pitkän patukan käytöstä. Vastaavalla hoitajalla olisi näin ollen paremmin mahdollisuus kontrolloida voimankäyttövälineiden kantamista.

81 § Toimintaohjeet

Pykälän 1 momentti:

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalla on oltava sellaiset yleiset kirjalliset ohjeet, joiden avulla vartija ja järjestyksenvalvoja kykenevät suorittamaan vartioimis- ja järjestyksenvalvojatehtävänsä oikein ja turvallisesti (toimintaohjeet). Jos olot vartioimisalueella tai järjestyksenvalvojan toimialueella sitä edellyttävät, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalla tulee olla lisäksi erilliset vartioimisalue- tai toimialuekohtaiset toimintaohjeet.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 74-75):

Pykälän 1 momentin mukaan sellaiset yleiset kirjalliset toimintaohjeet, joiden avulla vartija tai järjestyksenvalvoja kykenee suorittamaan tehtävänsä oikein ja turvallisesti, olisivat aina pakolliset. Tällaiset toimintaohjeet koskisivat kaikkia vartijan tai järjestyksenvalvojan tehtäviä. Jotta tehtävän suorittaminen oikein ja turvallisesti olisi mahdollista, toimintaohjeissa olisi käsiteltävä ainakin toimivaltuuksiin ja oikeuttamisperusteisiin, toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden perusoikeuksiin sekä työturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

SVLL esittää harkittavaksi, että ohjaako oheinen muotoilu tilanteeseen, joka johtaa lainsäädännön toistoon vartijan ja järjestyksenvalvojan oikeuksista.

Pykälän 2. momentti:

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan on pidettävä toimintaohjeet nähtävillä toimipaikoillaan sekä tarvittaessa vartioimisalueillaan ja toimialueillaan siten, että vartijoilla ja järjestyksenvalvojilla on mahdollisuus perehtyä niihin.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 75):

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin ohjeiden pitämisestä nähtävillä. Jotta vartijoilla ja järjestyksenvalvojilla olisi mahdollisuus perehtyä ohjeisiin, ohjeet olisi aina pidettävä nähtävillä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toimipaikoilla. Monissa tapauksissa vartijat ja järjestyksenvalvojat suorittavat kuitenkin työnsä muualla kuin näillä toimipaikoilla. Tämän vuoksi esitetään säädettäväksi, että ohjeet olisi tarvittaessa pidettävä nähtävillä myös vartioimisalueilla ja järjestyksenvalvojan toimialueilla. Jokaisella vartijalla ja järjestyksenvalvojalla olisi oltava tosiasiallinen mahdollisuus perehtyä ohjeisiin.

SVLL katsoo, että yleisohjeet voidaan pitää näkyvillä toimipaikoissa, mutta kohdekohtaisia ohjeita ei voi pitää näkyvillä jo salassapitovelvoitteen vuoksi.

SVLL esittää viimeisen virkkeen muuttamista seuraavaan muotoon: "Jokaisella vartijalla ja järjestyksenvalvojalla olisi oltava tosiasiallinen mahdollisuus perehtyä **vartioimisliikkeen yleisiin toimintaohjeisiin ja kohteiden osalta mahdollisiin kohdekohtaisiin toimintaohjeisiin, joissa vartija työskentelee.**"

82 § Turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan suhde muuhun lainsäädäntöön

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 75):

Ehdotettu pykälä olisi uusi. Sen tarkoituksena olisi rajanvedon selventäminen turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän ja eräiden muiden turvallisuusalan tehtävien välillä. Pääsääntönä olisi se, että pykälän 1 momentissa mainituissa muissa turvallisuusalan tehtävissä sovellettaisiin

näitä tehtäviä koskevaa erityislainsäädäntöä eivätkä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain säännökset tulisi tällöin sovellettaviksi. Näin varmistettaisiin se, että turvallisuusalan tehtävissä toimiva henkilö ei voisi toimia samanaikaisesti esimerkiksi useisiin eri lakeihin pohjautuvilla keskenään erilaisilla toimivaltuuksilla.

SVLL pyytää selvennettäväksi, mitä ovat kappaleessa tarkoitetut muut turvallisuusalan tehtävät.

SVLL pyytää myös selvennettäväksi, että esitys käytännössä tarkoittaa. Estääkö tämä henkilön toimimisen samaan aikaan vartijana ja/tai järjestyksenvalvojan ja esimerkiksi

1. pelastuslain 34 §:n mukaisena pelastustoiminnan johtajana
2. turvatarkastajana lentoasemalla
3. pysäköinninvalvojana
4. sairaankuljettajana

85 § Turvallisuusalan valvontatiedot

Pykälä:

Poliisi pitää tietoja vartijoista, voimankäyttökouluttajista, järjestyksenvalvojist, turvasuojaajista, järjestyksenvalvojakouluttajista, turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoista sekä niiden 68 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastuuhenkilöistä ja vastaavista hoitajista (turvallisuusalan valvontatiedot). Turvallisuusalan valvontatiedoista säädetään tarkemmin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 76):

Ehdotetussa pykälässä esitetään edelleen säädettäväksi turvallisuusalan valvontarekisteristä. Rekisteriä olisi pidettävä erittäin tarpeellisena yksityisiin turvallisuuspalveluihin kohdistuvan valvonnan onnistumiseksi. Rekisteriin koottaisiin tietoja nykyistä laajemmin sen vuoksi, että järjestyksenvalvojatoimintaa esitetäänentistä laajemmin luvanvaraiseksi. Siten rekisteriin tulisivat tiedot muun ohella kaikista turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoista vastuuhenkilöineen ja vastaavine hoitajineen. Tämän lisäksi rekisteriin tulisivat nykyiseen tapaan tiedot vartijoista, voimankäyttökouluttajista, järjestyksenvalvojist, järjestyksenvalvojakouluttajista sekä turvasuojaajista. Viittaus poliisin henkilötietojen käsittelystä annettuun lakiin olisi edelleen tarpeen, koska siinä säädettäisiin tarkemmin turvallisuusalan valvontatietojen käsittelystä.

SVLL esittää, että viranomaisille määrätään velvollisuus ylläpitää rekisteriä julkisesti siten, että palveluita tarvitsevat asukkaat voivat nähdä, kenellä on kulloinkin voimassaoleva lupa.

Lisäksi SVLL esittää, että vartija- ja järjestyksenvalvojatietojen avulla selvitetään alan työllistämisen todellista volyymiä, koska niin viranomaistiedotuksessa kuin vapaassa mediassa usein arvioidaan alan volyymia virheellisin tiedoin.

98 § Neuvottelukunta

Pykälän 2. momentti:

Poliisihallitus määrää neuvottelukunnan jäsenet. Neuvottelukunnassa tulee olla edustettuina turvallisuusalan kannalta keskeiset hallinnonalat sekä elinkeinoelämä, työnantajat, työntekijät ja kuluttajat.

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 83):

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan neuvottelukunnan jäsenet määräisi Poliisihallitus. Neuvottelukunnassa tulisi edelleen olla edustettuina turvallisuusalan kannalta keskeiset hallinnonalat sekä elinkeinoelämä, työnantajat, työntekijät ja kuluttajat. Turvallisuusalan kannalta keskeisiä hallinnonaloja olisivat ensinnäkin varsinaiset turvallisuusviranomaiset eli poliisi rajavartiolaitos ja tulli. Neuvottelukunnassa voisivat edellä mainittujen viranomaistahojen lisäksi olla edustettuina mahdollisesti myös rikosseuraamuslaitos, puolustusvoimat, opetushallinto sekä turvallisuustekniikan osalta myös työ- ja elinkeinoministeriö.

SVLL esittää harkittavaksi, että tulisiko neuvottelukuntaan nimetä edustus mahdollisesta turvallisuusalan valvontayksiköstä.

117 § Turvallisuusalan elinkeinolupaa koskevat siirtymäsäännökset

Lakiesityksen perusteluosassa todetaan seuraavasti (HE-luonnos s. 93-94):

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vartioimisliikkeen vastaavaksi hoitajaksi lain voimaantullessa hyväksytyt henkilöt jatkamisesta tehtävässään siinä tapauksessa, että vartioimisliikkeluvan haltija jatkaa 1 momentissa säädetyllä tavalla myös turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijana. Erillinen vastaavaksi hoitajaksi hyväksymistä koskeva hakemus ei siten tässä tapauksessa olisi tarpeellista.

SVLL esittää, että lakiesityksen perusteluosassa todettaisiin selkeämmin, että lain voimaantullessa vastaavaksi hoitajaksi hyväksytyiltä henkilöltä ei edellytetä 75 §:ssä säädettyä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon suorittamista siinä tapauksessa, että vartioimisliikkeluvan haltija jatkaa 1 momentissa säädetyllä tavalla myös turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijana.

Muita ehdotuksia

Kaasusumutinkoulutuksen sekä kertauskoulutuksen antaminen

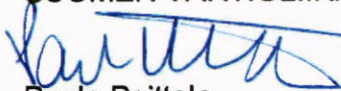
Nykyisin kaasusumutinkoulutuksen antaminen yrityksen ulkopuolisille henkilöille vaatii ase-elinkeinoluvan. SVLL esittää, että turvallisuusalan elinkeinoluvan saaneissa yrityksissä oli mahdollista järjestää kaasusumutinta koskevaa koulutusta myös yrityksen ulkopuolisille henkilöille ilman ase-elinkeinolupaa. Tämä helpottaisi jatkossa järjestyksenvalvojen kaasusumuttimen kertauskoulutuksen saantia, joihin pääseminen on nykyisin ollut käytännössä hankala järjestää. Tämä estäisi myös mahdollista luvatonta kouluttamista. Ampuma-asekoulutus olisi edelleen ase-elinkeinoluvanalaisia.

Kiinniotettujen käsittelyn tulee olla tarkoituksen mukaista

Julkisessa keskustelussa on ollut esillä lähinnä kaupan piirissä kiinniotettujen ja poliisille luovutettavien henkilöiden käsittely. Ongelmana on mielestämme poliisin pidentyneet ajoviiveet, joiden takia kiinniottoaika kohteessa pitenee ja siitä aiheutuu haasteita kohteen valvontaan ja turvallisuuteen. Vartijat sitoutuvat kohteen turvallisuuden kannalta kohtuuttoman pitkäksi ajaksi kiinniotettujen valvontaan. Mielestämme kiinniotto on kokonaisuus ja kiinniotetun siirtämistä esim. valvonta-/kiinniottilaan voidaan pitää perusteltuna toimittaessa hyvän vartioimistavan mukaan. Emme esitä missään nimessä vartijoille ja JL järjestyksenvalvoille säilöissäpito-oikeutta. Kiinniotetun sulkemista erilliseen tilaan voidaan pitää perusteltuna vain, jos kiinniotetun käyttäytyminen on vaarallista. Tätä asiaa on käsitelty jo vuonna 2001 hallituksen esityksessä. Koska asiaan ilmeisesti liittyy vaikeaselkoisuutta, esitämme säätelyn selkeyttämistä.

Helsingissä 22.2.2013

SUOMEN VARTIOLIIKKEITTEN LIITTO RY

Paula Peittola
asiamies, varatuomari
Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry